

13.3.2017

Johanna Nykyri, erityisasiantuntija
Ruokaosasto
Eläin- ja kasvinterveyden yksikkö
Taimiaineistot

MAA- METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSET: 1) ASETUS HEDELMÄ- JA MARJAKASVIEN TAIMIAINEISTON TUOTTAMISESTA, MARKKINOINNISTA JA MAAHANTUONNISTA JA 2) ASETUS HEDELMÄ- JA MARJAKASVIEN VARMENNETUSTA TAIMIAINEISTOSTA

Tausta

Neuvoston direktiivi 2008/90/EY (koskee hedelmäntuotantoon tarkoitettuja hedelmäkasveja ja niiden lisäysaineistojen kaupan pitämistä) on pantu Suomessa täytäntöön taimiaineistolailla ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 5/10 (hedelmä- ja marjakasvien taimiaineiston tuottamisesta, markkinoinnista ja maahantuonnista) sekä MMM:n asetuksella 13/12 (hedelmä- ja marjakasvilajikkeiden kuvausten virallisesta tunnustamisesta). Varmennetun taimiaineiston tuotannon säädökset ovat tällä hetkellä kansallisia ja niistä säädetään MMM:n asetuksessa varmennetusta lisäys- ja taimiaineistosta 9/2006.

Neuvoston direktiivin 2008/90/EY nojalla komissio on antanut kolme täytäntöönpanodirektiiviä: 2014/98/EU (vähimmäisvaatimukset eli CAC-luokan taimiaineiston tuotanto ja varmennetun taimiaineiston tuotanto), 2014/97/EU (toimijoiden ja lajikkeiden rekisteröintiä) ja 2014/96/EU (merkitseminen, sulkeminen, pakkaaminen). Nämä täytäntöönpanodirektiivit ehdotetaan pantavaksi täytäntöön ehdotetuilla maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla: asetus hedelmä- ja marjakasvien taimiaineiston tuottamisesta, markkinoinnista ja maahantuonnista (5/17) sekä asetus hedelmä- ja marjakasvien varmennetusta taimiaineistosta (6/17). Samalla kumottaisiin MMM:n asetukset 5/10, 13/12 ja 9/2006.

MMM:n asetus 9/2006 pitää sisällään myös koriste- ja monikäyttökasvien varmennettujen taimien tuotannon, joiden vaatimukset ehdotetaan julkaistavan erillisenä maa- ja metsätalousministeriön asetuksena varmennetusta koriste- ja monikäyttökasvien taimiaineistosta keväällä 2017, jotta nykyiset säädökset tältä osin saataisiin pidettyä voimassa, joiltain osin näitä säädöksiä ehdotetaan myös kevennettävän. Kyse on kansallisista säädöksistä, joiden mukaan taimia tuottaa tällä hetkellä Suomessa ainoastaan Luonnonvarakeskus.

Perustelut keskeisille muutoksille ja voimaantulo

Hedelmä- ja marjakasvien taimiaineistojen asetukset koskisivat sisämarkkinakauppaan sekä tuontia. Neuvoston direktiivissä 2008/90/EY on valtuudet komissiolle säätää tuonnista, mutta kansallisten säädösten antomahdollisuutta on pidennetty 31.12.2018 asti komission päätöksellä 2010/777/EU.

Hedelmä- ja marjakasvien taimiaineistojen asetuksissa säädettäisiin pääasiassa taimiaineistolain mukaisista kasvintuhoojista, jotka luetellaan liitteissä. Näiden lisäksi hedelmä- ja marjakasvien taimiaineistojen tulisi täyttää kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) ja kasvinterveyden suojelemisesta annetun asetuksen (17/08) vaatimukset. MMM:n asetuksen (17/08) liitteeseen IVAll odotetaan tehtäväksi muutos, jolla pantaisiin

täytäntöön varmennettua tuotantoa koskevat uudet vaatimukset. Tämä muutos vaatisi kuitenkin ensin neuvoston kasvinterveysdirektiivin 2000/29/EY liitteen IVAII muuttamisen. Muutosten käsittely on edelleen kesken eläinten, kasvien, rehujen ja elintarvikkeiden pysyvässä komiteassa. Ennen näiden uusien kasvinterveysvaatimusten voimaantuloa tulisi esiperusemokasvit tutkia siirtymäsäädösten mukaisesti noudattaen MMM:n asetuksen (9/2006) liitteen 2 taulukon A testivälejä.

Hedelmä- ja marjakasvien lajikkeiden rekisteröinnistä ja lajikekuvauksista sekä laboratorio-tutkimuksista annettaisiin tarkempia säädöksiä ehdotetuissa asetuksissa täytäntöönpanodirektiivien mukaisesti. Varmennetussa tuotannossa otetaan käyttöön pidemmät sukupolvi- ketjut komission täytäntöönpanodirektiivien mukaisesti sekä niitä vastaava terminologia (esiperusemokasviehdokas, esiperusemokasvi, esiperusmateriaali, perusemokasvi, perusmateriaali, varmennettu emokasvi ja varmennettu materiaali eli varmennettu käyttötaimi).

Hedelmä- ja marjakasvien varmennetun tuotannon vaatimuksiin tulisi lisäksi direktiivien johdosta muun muassa seuraavia muutoksia: suojaetäisyydet muuhun kuin varmennetun tuotannon viljelykseen uusien kasvilajien osalta sen mukaan mitä kasvilajeja Suomessa tuotetaan, kasvintuhoojalistojen uudistettu lajisto, lyhyemmät tutkimusvälit esiperusemoka- kasveille (nyk. ydinkasvit), kevennetyt testivälit esiperusemokasveja uudistettaessa, kasvin- tuhoojien jakaminen silmämääräisesti tutkittaviin sekä silmämääräisesti tutkittaviin ja testat- taviin kasvintuhoojiin, osalle kasvintuhoojista määriteltäisiin varmennetussa taimituotannos- sa saastuneiden kasvien laatuluokakohtaiset enimmäismäärät, mansikkapunkin (*Phy- tonemus pallidus*) osalta tosin säilytetäisiin viljelijöiden pyynnöstä nollaraja kansallisessa tuotannossa samalla kun EU-materiaalille sallittaisiin EU-säädösten mukainen sietoraja, myös *Erwinia amylovora* (tulipolte) pysyy kansallisesti tutkittavana kasvintuhoojana ja muis- ta maista tuotaessa tulisi noudattaa tulipolteen suoja- aluetta koskevia kasvinterveyssä- ädöksiä, esiperusemokasvien avomaakasvatus kiellettäisiin, perusluokan (nyk. valiotaimet) ja varmennettujen emokasvien (nyk. kantataimet) avomaakasvatuskieltoihin ja avokesanto- vaatimuksiin tulisi kevennyksiä ja *Globorera*-ankeroisista säädettäisiin jatkossa tarkemmin enää kasvinterveyssäädöksissä. Lisäksi mahdollistettaisiin samalla tuotantopaikalla, mutta eri tuotantoalueella, saman kasvilajin varmennetun ja varmentamattoman taimiaineiston tuotanto, ei kuitenkaan hedelmän- tai marjantuotanto.

Hedelmä- ja marjakasvien asetuksilla olisi erilaiset siirtymäajat riippuen siitä millaiset siirty- mäajat sallitaan neuvoston direktiivissä 2008/90/EY, jonka mukaan nykyisiä sääntöjä voi noudattaa kansallisilla markkinoilla 31.12.2018 asti, tai komission täytäntöönpanodirektiivis- sä 2014/98/EU, jonka mukaan nykyisiä sääntöjä voi noudattaa kansallisilla markkinoilla 31.12.2022 asti. Täytäntöönpanodirektiiveissä 2014/96/EU ja 2014/97/EU ei ole erillistä siir- tymäaikaa ja niiden osalta sovellettaisiin direktiivin 2008/90/EY siirtymäaikaa kansallisilla markkinoilla. MMM:n asetuksen 13/12 kumoamiselle ei olisi erillistä siirtymäaikaa vaan säädökset siirtyisivät sellaisenaan ehdotettuun asetukseen hedelmä- ja marjakasvien tuot- tamisesta, markkinoinnista ja maahantuonnista. Ennen kuin uusittu MMM:n asetus varmen- netusta koriste- ja monikäyttökasvien taimiaineistosta annetaan, tulisi noudattaa ehdotetun MMM:n asetuksen 6/17 siirtymäajan säädöstä tuotannossa ja markkinoinnissa. Ehdotetut asetukset tulisivat voimaan 23.3.2017.

Asetusluonnokset ovat olleet lausuntokierroksella 1.2–3.3.2017. Evira, Luke, Luomuliitto, PTY, Taimistoviljelijät, Ålands landskapsregering ja Saarioisten Taimistot Oy lausuvat luonnoksiin. HY lausui, että ei katso tarpeelliseksi antaa lausuntoa. Lausunnoissa esitetyt asiat on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon hyväksyttäväksi ehdotettuihin asetuksiin.